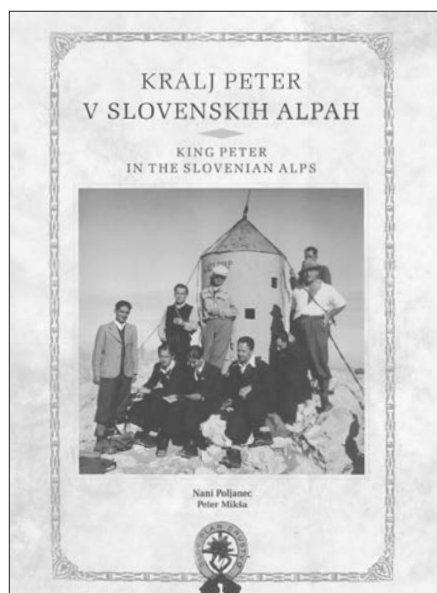

NANI POLJANEC IN PETER MIKŠA: Kralj Peter v slovenskih Alpah.

Ljudski muzej Rogaška Slatina, Rogaška Slatina 2017, 168 str.

V založbi Ljudskega muzeja Rogaška Slatina, ki je življenjski projekt »ljudskega ustvarjalca«, kot si sam pravi – Nanija Poljanca (alias Aleksandra Jurkoviča), je izšlo barvito in zanimivo delo o sledih, ki jih je v slovenskem planinstvu pustil kralj Peter II. Karađorđević, združuje pa kataloški in zgodovinski del.

Besedila so poleg Nanija Poljanca in Petra Mikše prispevali še Borut Batagelj, Dušan Babac in Božidar Jezernik. Zgodbo o poletju 1939, ko je mladi kralj intenzivno planinaril v slovenskih gorah, je avtorjem uspelo vpeti v širši zgodovinski okvir, saj se bralec »spotoma« seznani še s pojmovanjem Triglava v predstavnem svetu Slovencev, z zgodovino njegovih (tudi kraljevskih) »osvojitvev«, odnosom Slovencev do prve »domače« dinastije in njeno vlogo pri promociji športa, ki ga je tedaj poosebljal režimski Sokol,

ter navsezadnje z navdušenjem mladih Karađorđević in kraljice Marije nad zimskimi športi, s katerimi so se ukvarjali med počitnicami v Sloveniji. Temeljni motiv osvajanja slovenskih vršacev je v tem kontekstu le zanimivo ogrodje, na katerega je avtorjem uspelo pripeti barvito in zanimivo, bogato ilustrirano zgodbo dinastije, ki je krojila usodo jugoslovanskim narodom med obema vojnoma. Karađorđevići in njihovi sopotniki zrejo v nas s številnih uradnih fotografij, zlasti pa s fotografij, ki so spontano nastale v (napol) zasebnih, družinskih trenutkih, ubranih na temo preživljanja prostega časa in ukvarjanja s športom, ki je zlasti kralja Petra II. povezal tudi s Slovenijo (planinstvo, smučanje, drsanje).

Po obsegu in pomenu več kot enakovreden je kataloški del, posvečen predstavitvi najpomembnejših predmetov Ljudskega muzeja Rogaška Slatina, povezanih s kraljem Petrom, izbrani predmeti in dokumenti (objave v slovenskem in drugem tisku, dnevnik kraljevega pribočnika) pa učinkovito dopolnjujejo besedila, saj večinoma ilustrirajo nosilno temo – planinstvo in šport nasploh.

Prav kataloški del, ki ga je na samosvoj in zanimiv način pripravil Poljanec, je tisto, kar lahko bralca prepriča v to, da se odpelje v Rogaško Slatino in si v Aninem dvoru pod njegovim vodstvom ogleda *Kraljevsko* in tudi preostale zbirke, ki jih Poljanec z zagrizeno zavzetostjo in s prepričanjem v svoje poslanstvo ustvarja že od mladih nog. Kaže, da je Poljancu prav s *Kraljevsko zbirko* uspelo največ – vključitev v formalne in neformalne kroge

ljudi, ki iz različnih razlogov negujejo spomin na jugoslovansko dinastijo, njegov spoštljiv in suveren pristop pa mu je odprl številna, drugim trdno zapahnjena vrata. Zbirka, posvečena Karađorđevićem, bo zadovoljila številne oboževalce kronanih glav, ki lahko ob občudovanju njihovega življenjskega sloga mimogrede zvedo še kak zgodovinski podatek in informacijo.

Ne glede na to, da je v zadnjem času po Sloveniji pognalo na desetine »muzejev« in »zbirk«, ki jih vodijo številni samozvani »kustosi« in »zgodovinarji« – združuje jih zlasti nezaupanje in včasih podcenjevalen odnos do formalno izobraženih strokovnjakov z omenjenih področij – ostaja Ljudski muzej Rogaška Slatina uspešen in prodoren prav zato, ker Poljanec brez predsodkov naveže stik in poišče nasvet tudi pri ljudeh, ki se s to tematiko poklicno ukvarjajo in lahko s svojimi prispevki njegovemu delu dajo edinele dodatno vrednost. Po drugi strani pa tovrstno sodelovanje bogati tudi nasprotno stran, saj le malokateri poklicni zgodovinar ali kustos do svojega dela premore toliko strasti in ljubezni, da bi si za nakup dolgo željenega predmeta trgal od ust, prevozil stotine kilometrov ali pa se v avtentični opravi – z lodnastimi pumparicami, okovanimi čevlji, s klobukom in »kmečko« malico podal po sledih davnega vzpona kralja Petra II. na Triglav. Primer Nanija Poljanca nas opozarja na to, kar smo – vpeti v poklicno ukvarjanje s preteklostjo – morda že pozabili: zgodovina je lahko tudi strast in ljubezen!

* Aleksander Žižek, dr. zgod., arhivski svetnik, Zgodovinski arhiv Celje, Teharska cesta 1, 3000 Celje; aleksander.zizek@zac.si.